

بیمارستان مهر

سیستم مدیریت یکپارچه

نام مدرک: دستورالعمل نحوه استفاده از مواد حاجب

کد مدرک: RD-IN-163

شماره بازنگری مدرک: ۱

تاریخ تهیه: ۹۸/۷/۱۵

تاریخ بازنگری: ۹۹/۷/۱۵

تاریخ صدور: ۹۸/۷/۲۰

وضعیت کنترل	امضاء	تاریخ	مسئولیت	
		۹۸/۷/۲۰	مسئول فنی رادیولوژی / آقای دکتر سروش کارشناس رادیولوژی / خانم زهرا بهرامی	تهیه
		۹۸/۷/۲۰	رئیس هیئت مدیره / دکتر معظمی	تأیید
صفحه ۱ از ۶ صفحه		۹۸/۷/۲۰	مدیر عامل / دکتر مردانی	تصویب

بیمارستان مهر	دستورالعمل نحوه استفاده از مواد حاجب	کد مدرک: RD-IN-163 شماره بازنگری: ۱
---------------	--------------------------------------	--

فرم وضعیت بازنگری				کد مدرک: QI-FO-121 شماره بازنگری : ۰
ردیف	شماره صفحه	شماره بازنگری	تاریخ بازنگری	شرح بازنگری

بیمارستان مهر	دستورالعمل نحوه استفاده از مواد حاجب	کد مدرک: RD-IN-163 شماره بازنگری: ۱
------------------	--------------------------------------	--

فهرست : شماره صفحه

هدف..... ۴

دامنه کاربرد..... ۴

تعاریف..... ۴.

مسئولیت ها و اختیارات..... ۴

شرح اقدامات..... ۴

منابع..... ۶

پیوست ها..... ۶

هدف :

هدف از تدوین این دستورالعمل حفظ ایمنی بیماران و ارائه خدمات با کیفیت در واحد تصویربرداری می باشد.

دامنه کاربرد :

دامنه کاربرد این دستورالعمل مرتبط با واحد تصویربرداری می باشد

تعاریف :

مواد حاجب

مسئولیت ها و اختیارات :

مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل بر عهده مسئول فنی رادیولوژی می باشد.

مسئولیت ابلاغ این دستورالعمل بر عهده مدیریت عامل می باشد.

شرح اقدامات :

- مسئول پذیرش در صورت نیاز به آمادگی قبلی در زمان ارائه درخواست بیمار جهت رادیوگرافی اختصاصی وسی تی اسکن با تزریق یا خوراکی ، آمادگی های لازم را شفاها " وکتبا" (براساس فرمهای آمادگی های لازم از قبل تهیه شده) به بیمار ارائه داده و درخواست تهیه داروهای حاجب مورد نیاز و داروهای ضد حساسیت در صورت تزریق وریدی را که توسط پزشک رادیولوژیست نوشته میشود را به بیمار ارائه میدهد.
- کارشناس مربوطه در رادیوگرافی های اختصاصی با تزریق مانند IVP و یا سی تی اسکن با تزریق قبل از تزریق ، سابقه حساسیت دارویی بیمار را سوال کرده و داروهای ضد حساسیت مانند کلماستین یا هیدروکورتیزون را در سرنگ کشیده و آماده جهت نیاز در دسترس دارد.
- قبل از انجام اسکن با تزریق بیمارانی که دیابت دارند با پزشک کنترل کننده قند خون مشورت نموده و مصرف متفورمین آنها بایستی ۴۸ ساعت قبل از انجام اسکن متوقف گردد.
- قبل از اسکن با تزریق بیمارانی که سابقه بیماری شناخته شده کلیوی دارند بایستی آخرین آزمایش عملکرد کلیوی خود را (کراتینین) همراه داشته باشند.
- کارشناس مربوطه ماده حاجب را در سرنگ مطابق با وزن بیمار (به ازای هریک کیلوگرم وزن بدن یک سی سی ماده حاجب غیریونی در IVP و در سی تی اسکن وسی تی انژیو ۱/۵-۲ سی سی ماده حاجب غیریونی) کشیده و پس از رگ گیری با حضور پزشک رادیولوژیست در بخش ، تزریق را انجام میدهد .
- در بیمارانی بستری ، بیمار بایستی با رگ باز (انژیوکت) به بخش رادیولوژی و یا سی تی اسکن مراجعه کند
- در بیماران سرپایی در صورت عدم سهولت رگ گیری کارشناس مربوطه بیمار بزرگسال را جهت رگ گیری با آنژیوکت به بخش اورژانس راهنمایی میکند و کودکان را به بخش اطفال راهنمایی مینماید .

- کارشناس مربوطه قبل از شروع تزریق و حین تزریق توضیحات لازم را درمورد چگونگی انجام مراحل کار به بیمار ارائه داده و سعی در آرامش دادن به بیمار در حین انجام کار دارد.
- در رادیوگرافی با تزریق وسی تی اسکن از ماده حاجب غیریونی مانند اولتراویست **ULTRAVIST 300 mgr** و یایویزپیک **VIZIPAQUE 320 mgr** استفاده میشود.
- در رادیوگرافی های اختصاصی که ماده حاجب خوراکی نیاز است مانند رادیوگرافی های سیستم گوارش، ماده سولفات باریوم محلول در آب مطابق با نوع رادیوگرافی و طی زمان بندی خاص با حضور پزشک رادیولوژیست یا با نظر رایشان به بیمار داده میشود و گرافی ها طبق زمان بندی خاص انجام میشود.
- کارشناس مربوطه در مواردیکه بیمار تحت عمل جراحی سیستم گوارشی قرار گرفته باشد و یا موارد خاص دیگر طبق نظر پزشک معالج به جای سولفات باریوم از گاستروگرافین استفاده مینماید.
- نکات قابل توجه :
- در رادیوگرافی مری و یا معده از ۲۵۰ سی سی محلول سولفات باریوم و یا گاسترو گرافین استفاده شده، در ترانزیت روده باریک از ۵۰۰ سی سی محلول سولفات باریوم و در باریوم انما ۱۰۰۰ سی سی محلول سولفات باریوم و یا گاسترو گرافین استفاده میگردد.
- در سی تی اسکن خوراکی ترکیبات گاسترو گرافین و یا ترکیبات استریل (مگلامین) به میزان ۳۰ تا ۳۵ سی سی در ۱/۵ لیتراب مخلوط گردیده و هر ۱۰ یا ۱۵ دقیقه یک لیوان (۲۰۰ تا ۲۵۰ سی سی) قبل از انجام سی تی اسکن به بیمار داده میشود.
- بدلیل استفاده از ماده حاجب غیریونی در رادیوگرافی اختصاصی وسی تی حساسیت دارویی پس از تزریق در حد بسیار پایینی میباشد و بصورت بثورات جلدی کهیر و گر گرفتگی میباشد.
- در MRI از ماده حاجب **DOTAREM** (دوتارم) یا **GADOVIST** (گادویست) استفاده میگردد.
- در MRI روتین یک ویال ۱۵ سی سی برای دوتارم و یا یک ویال ۷/۵ سی سی برای گادویست استفاده میشود.
- برای MRI آنژیوگرددن، **BREAST** این میزان دوبرابر بوده یعنی دو ویال استفاده میشود و در MRI اندام تحتانی و شکم از ۳ ویال استفاده می گردد.
- داروهای ضد حساسیت مورد استفاده برای بیماراران آمپول هیدروکورتیزون و یا کلماستین میباشد و قبل از انجام تزریق برای بیمار آماده می گردد.

منابع :

▪ کتاب مواد حاجب در تصویربرداری پزشکی ترجمه رضا احدی

پیوست ها (امکانات و تسهیلات)

▪ فرم آمادگی لازم قبل از استفاده از مواد حاجب

▪ فرم رضایت آگاهانه

▪ ماده حاجب